

ŁZA NIE UGASI POŻARU!

Lasy Państwowe w obliczu zagrożenia pożarami lasów rozpoczynają społeczną kampanię informacyjno – edukacyjną „Świadomi zagrożenia”, współfinansowaną ze środków Instrumentu Finansowego LIFE+ oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Polskie lasy ze względu na swój charakter i strukturę gatunkową (znaczna przewaga gatunków iglastych, zwłaszcza sosny) należą do najbardziej zagrożonych pożarami w Europie. Co roku w Polsce lasy płoną 10 tysięcy razy. Aż 9 na 10 pożarów lasów powodują ludzie. Wśród najczęstszych przyczyn są rozpalanie w miejscach niedozwolonych ognisk, wchodzenie do lasu mimo okresowych zakazów wstępu, wyrzucanie niedopałków, niefrasobliwe wypalanie traw, „zabawa” z ogniem i celowe podpalenia. Efekty takich zachowań bywają tragiczne w skutkach, zarówno dla środowiska, jak i osób będących sprawcami pożarów, ich bliskich, sąsiadów.

Aby podnieść świadomość Polaków w zakresie odpowiedzialnego zachowania się w lesie i jego otoczeniu, Lasy Państwowe przygotowały wyjątkową w formie i skali kampanię informacyjno-edukacyjną „Świadomi Zagrożenia”. Mamy nadzieję, że w dużym stopniu przyczyni się ona do zmiany niedobrych nawyków w zakresie zachowania się na obszarach leśnych.

Kampanię realizuje Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych w ramach projektów LIFE+ „Ogień w lesie a przyroda - podniesienie świadomości mieszkańców terenów wiejskich w zakresie zapobiegania pożarom lasów” (Projekt I) oraz „Ogień w lesie a przyroda II – drugi etap kampanii informującej społeczeństwo o zagrożeniu pożarowym w lasach” (Projekt II). Sskierowana jest głównie do mieszkańców terenów sąsiadujących z kompleksami leśnymi oraz do turystów.

Budżet przedsięwzięcia wynosi ok. 3,5 mln euro. Przygotowania do kampanii rozpoczęły się w 2010 r., działania informacyjne przewidziane są w okresie od 15 czerwca do 30 września 2011 r. oraz od 19 kwietnia do 30 września 2012 r. Start działań edukacyjnych planowany jest w październiku 2011 r. Zakończenie realizacji projektów nastąpi 31 marca 2013 r.

Kampania obejmie 10 województw charakteryzujących się największym stopniem zagrożenia pożarowego:

1. Projekt I: północno – wschodnia część Polski, tj. województwa mazowieckie, kujawsko – pomorskie, warmińsko – mazurskie i podlaskie;
2. Projekt II: południowo – wschodnia część Polski, tj. województwa łódzkie, śląskie, świętokrzyskie, lubelskie, małopolskie i podkarpackie.

Działania promocyjno – informacyjne realizowane w ramach kampanii

1. Kampania medialna w telewizji, radiu i prasie.
  - Produkcja pięciu 30-sekundowych spotów telewizyjnych oraz ich emisja (łącznie 1600 emisji na antenie regionalnych oddziałów TVP).
  - Produkcja pięciu 30-sekundowych spotów radiowych oraz ich emisja (łącznie 6400 emisji) na antenie regionalnych rozgłośni radiowych.
  - Publikacja artykułów i reklam prasowych o tematyce przeciwpożarowej w najważniejszych dziennikach regionalnych.
  - Strona internetowa www.swiadomizagrozenia.pl.
2. Produkcja dwóch 26-minutowych filmów edukacyjnych adresowanych, odpowiednio, do społeczności lokalnych oraz osób aktywnie spędzających czas w lesie.
3. Produkcja 56-minutowego filmu dokumentalnego przeznaczonego do emisji w Polsce i krajach Unii Europejskiej, a także bezpłatna dystrybucja na płytach DVD (np. dla szkół, ośrodków edukacyjnych).
4. Przygotowanie i kolportaż materiałów promocyjnych (m.in. plakaty, ulotki, foldery, broszury, czapki, koszulki, torby, plany lekcji, zakładki do książek, ołówki).

Działania edukacyjne realizowane w ramach kampanii

1. Konkursy dla szkół gimnazjalnych (8 edycji regionalnych).
2. Pakiety edukacyjne dla nauczycieli, przedstawicieli OSP, księży.
3. Przeprowadzenie szkoleń dla 800 nauczycieli oraz 480 przedstawicieli OSP.

Kreacja kampanii

Na potrzeby kampanii powstało 5 spotów radiowych i 5 telewizyjnych pod wspólnym hasłem „Łza nie ugasi pożaru”. Ich koncepcja odwołuje się do silnych emocji. Do odbiorcy kierowany jest bezpośredni przekaz: zobacz, poczuj i zrozum, jak niewyobrażalną tragedią jest pożar lasu. Uświadom sobie, że chwila nierozwagi lub lekkomyślności może sprawić, że właśnie ty staniesz się sprawcą tego dramatu. Nigdy nie wymażesz tego z pamięci. Nie wystarczy później żal i skrucha, bo łza nie ugasi pożaru i nie naprawi szkód. **Tylko od Ciebie zależy czy do tego dojdzie.** Każdy z czterech spotów ma innego bohatera i nawiązuje do innej z najczęstszych przyczyn powstawania pożarów lasów. Piąty, z udziałem leśnika, wskazuje, że każdy z nas może przyczynić się do zapobiegania pożarom lasów.

„Ona i on”

Ryc. Agencja Mojotribe i Los Mejores

Para studentów. Weszli do lasu mimo zakazu, a rzucony przez nich niedopałek papierosa spowodował tragiczny w skutkach pożar.

„Dziewczynka”

Ryc. Agencja Mojotribe i Los Mejores

Dla siedmioletniej dziewczynki niewinna wycieczka do lasu z rodzicami stała się tragicznym wspomnieniem. Przyczyną było ognisko, które w niedozwolonym miejscu rozpałił tata.

„Chłopiec”

Ryc. Agencja Mojotribe i Los Mejores

Nastoletni chłopiec, który bawiąc się ogniem razem z kolegami spowodował pożar lasu. Bezsensowna zabawa wymknęła się spod kontroli.

„Rolnik”

Ryc. Agencja Mojotribe i Los Mejores

Rolnik jak zwykle wypalał trawę na wiosnę. Nigdy nic złego się nie działo. Tym razem wystarczył podmuch wiatru, by ogień pochłonął także pobliski las, z którego korzystał on i jego sąsiedzi.

„Leśnik”

Ryc. Agencja Mojotribe i Los Mejores

Leśnik prezentuje skalę problemu, jakim każdego roku są pożary lasów. Apeluje, by nikt z nas nie był obojętny na takie zagrożenie.

Główne przyczyny pożarów

Zdecydowana większość pożarów jest wynikiem działalności człowieka. Niestety, w bardzo wielu wypadkach jest to działanie świadome i celowe, bowiem podpalenia są przyczyną ponad 45% ogólnej liczby pożarów. Kolejną ważną przyczyną jest zwykła nieostrożność, która odpowiada za powstanie 20-25% pożarów w skali roku. W dalszym ciągu zdarzają się również pożary będące wynikiem przerzutów ognia z niefrasobliwie wypalanych łąk czy ściernisk. Kolejnymi istotnymi przyczynami powstawania pożarów w lasach są awarie linii energetycznych, a także transport kolejowy i drogowy.

Skutki pożarów lasu

Ogień jest jednym z największych zagrożeń dla lasu. Jest to czynnik zakłócający w sposób drastyczny procesy życiowe ekosystemów. **Skutkiem pożarów są duże i wymierne straty materialne, ale bez porównania największe są straty biocenotyczne.**

W wyniku pożarów lasów **znacznej redukcji ulega ich różnorodność biologiczna**. Bezpośrednim skutkiem pożarów jest całkowite lub częściowe uszkodzenie roślin, śmierć organizmów glebowych, zwierząt, a także zniszczenie siedlisk wielu gatunków (w tym gatunków rzadkich i chronionych).

Podczas pożaru **do atmosfery uwalniane są tlenek węgla, cząstki stałe i ciekłe (dymy), węglowodory oraz tlenki azotu**. W dobie globalnych zmian klimatu niekorzystna rola tych następstw pożarów lasów jest bardzo istotna.

Oslabione w wyniku pożarów **drzewa są łatwo opanowywane przez szkodliwe owady, grzyby pasożytnicze**. Prowadzi to w konsekwencji do ich zamierania; stanowią wówczas ognisko rozmnażania się szkodników, zagrażające sąsiednim drzewostanom.

Wtórny efekt powodowanym przez pożary lasów są zmiany abiotyczne ekosystemów leśnych, obejmujące **niekorzystne zmiany mikroklimatu i gleby**.

Leśny Savoir – vivre, czyli jak zachowywać się będąc w lesie

W lesie, tak jak w każdym innym miejscu, należy pamiętać o właściwym zachowaniu.

- W lesie nigdy nie używaj ognia poza miejscami do tego wyznaczonymi.
- Ogniska możesz rozpałić w specjalnie oznaczonych miejscach, a jeśli takich w pobliżu nie ma - co najmniej w odległości 100 m od granicy lasu.
- Jeżeli widzisz pożar, alarmuj dzwoniąc na nr 112 lub 998.
- Biwakuj tylko w miejscach do tego przeznaczonych; jeżeli nie wiesz, gdzie się one znajdują, zapytaj leśniczego lub zajrzyj na portal www.czaswlas.pl.
- Czytaj leśne tablice - informują o zagrożeniach, czasem pokazują, że ten fragment lasu jest niedostępny.
- Śmieci zabierz ze sobą – ślady ludzkiej obecności szpecą las, przeszkadzają Tobie i innym oraz zwierzętom, dla których las jest domem. Są też źródłem zagrożenia pożarowego.
- Jeżeli według Twojej oceny istnieje niebezpieczeństwo dla lasu informuj Służbę Leśną, straż pożarną lub policję.

W jaki sposób leśnicy zapobiegają pożarom

Las Państwowe dysponują unikatowym na skalę światową systemem ochrony przeciwpożarowej lasów. Ma to ogromne znaczenie, gdyż polskie lasy należą do najbardziej palnych w Europie. Z powstających w naszym kraju pożarów lasów mniej więcej połowa wybucha na gruntach Lasów Państwowych, mimo że zarządzają one ogromną większością lasów w Polsce (prawie 80 proc.). To świadczy o dużej skuteczności naszego systemu przeciwpożarowego. Potwierdza to również fakt, że przeciętna powierzchnia pożaru w Lasach Państwowych spadła z 1,2 ha w początku lat 90. do niecałych 0,3 ha obecnie, a więc pożary są szybciej wykrywane i tłumione zanim zdołają się rozprzestrzenić. W skład systemu wchodzi m.in. prawie 650 punktów obserwacji (w tym ponad 180 wyposażonych w kamery), samoloty oraz śmigłowce patrolowe i gaśnicze, kilkaset własnych samochodów gaśniczych i motopomp, ok. 12,5 tys. punktów czerpania wody w lasach. Lasy Państwowe wydają na ten cel ponad 70 mln zł rocznie.

Fot. Jacek Zadura

Fot. Jacek Zadura